

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Можливості для вчителів 2020: підвищення кваліфікації

ПРИНЦИПИ

«Гроші ходять за вчителем»

Вчитель сам вирішує, де і як підвищувати кваліфікацію.

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

Де вчителі можуть підвищувати кваліфікацію?

В Україні

За кордоном, крім держави, що визнана державою-агресором чи державою-окупантом

Форми, за якими можна підвищувати кваліфікацію

- інституційна
  - ▶ очна
    - + денна
    - + вечірня
  - ▶ заочна
- дистанційна
- мережева
- дуальна
- на робочому місці
- на виробництві
- інші форми, які обере педагог.

Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Види підвищення кваліфікації

1. Навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.
2. Стажування.

Можуть бути визнані як підвищення кваліфікації*:

- участь у програмах академічної мобільності
- наукове стажування
- самоосвіта
- здобуття наукового ступеня
- здобуття вищої освіти

*Такі види мають особливості, прописані у п. 26-30 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Вчитель самостійно обирає форми, види, напрями та суб'єктів підвищення кваліфікації.

ОРГАНІЗАЦІЯ

Хто визначає особливості організації?

У приватних і корпоративних закладах освіти – **засновники або уповноважені органи.**

У закладах спеціалізованої освіти / зі специфічними умовами навчання / вищої освіти зі специфічними умовами навчання – **державні органи, до сфери управління яких належать такі заклади.**

Хто може підвищувати кваліфікацію педагога?

Суб'єкти підвищення кваліфікації:

- заклад освіти або його структурний підрозділ
- наукова установа
- юридична особа
- фізична особа, в тому числі – фізична особа-підприємець

Всі суб'єкти повинні провадити освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації педагогічних та/або науково-педагогічних працівників.

Де може проходити підвищення кваліфікації?

За місцем:

- власної освітньої діяльності суб'єкта
- роботи педагога
- за іншим місцем/місцями
- дистанційно, якщо це передбачено договором/програмою

Педагоги можуть підвищувати кваліфікацію в різних суб'єктах.

Тривалість підвищення кваліфікації

Для педагога загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти – **не менше 150 год./5 років.**

Для педагога дошкільної, позашкільної та фахової передвищої освіти – **встановлюється його засновником (або уповноваженим ним органом), але не може бути менше 120 год./5 років.**

Для педагога вищої і післядипломної освіти – **не менше 6 кредитів ЄКТС протягом 5 років.**

Обсяг встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС за накопичувальною системою. Один кредит ЄКТС – 30 годин.

Обсяг програми визначається відповідно до її фактичної тривалості в годинах без урахування самостійної (позааудиторної) роботи або в кредитах ЄКТС з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи.

Документ про підвищення кваліфікації

Видається вчителю за результатами підвищення кваліфікації.

Розробка

Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку визначає суб'єкт.

Документі має містити:

- повне найменування суб'єкта (для юридичних осіб) або ПІБ фізичної особи (для фізичних осіб і ФОП), яка надає освітні послуги з підвищення кваліфікації
- тему (напряму, найменування), обсяг (тривалість) у годинах та/або кредитах ЄКТС
- ПІБ особи, яка підвищила кваліфікацію
- опис досягнутих результатів навчання
- дату видачі та обліковий запис документа
- найменування посади (у разі наявності), прізвище, ініціали особи, яка підписала документ від імені суб'єкта, її підпис

Якщо виданий суб'єктами-нерезидентами України:

- може містити іншу інформацію
- потребує визнання педагогічною (вченою) радою закладу освіти

Оприлюднення

Протягом 15 календарних днів після видачі документів про підвищення кваліфікації суб'єкт оприлюднює їх перелік на своєму веб-сайті.

Перелік має містити таку інформацію:

- прізвище та ініціали вчителя, який пройшов підвищення кваліфікації;
- форму, вид, тему (напряму, найменування) та його обсяг (тривалість) в годинах або кредитах ЄКТС;
- дату видачі та обліковий запис документа про підвищення кваліфікації.

Визнання результатів

Якщо суб'єкт має ліцензію на підвищення кваліфікації або навчає за акредитованою освітньою програмою – **результати не потребують окремого визнання чи підтвердження**. Результатом підвищення кваліфікації може бути присвоєння повних або часткових професійних/освітніх кваліфікацій.

Результати навчання у інших суб'єктів **мають бути визнані рішенням педагогічної (вченої) ради закладу освіти вчителя, який підвищував кваліфікацію**. Порядок визнання результатів встановлює сама педагогічна (вчена) рада.

Фінансування

Джерела фінансування підвищення кваліфікації педагогів:

- кошти державного, місцевих бюджетів
- кошти фізичних та/або юридичних осіб
- інші власні надходження закладу освіти та/або його засновника
- інші джерела, не заборонені законодавством

Обов'язково:

- укласти договір із зазначенням джерела фінансування, якщо підвищення кваліфікації – за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, інших коштів, затверджених у кошторисі закладу
- факт підтвердити актом про надання послуги з підвищення кваліфікації; акт є підставою для оплати послуг суб'єкта згідно з укладеною угодою щодо підвищення кваліфікації

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Принципи

Свобода і відповідальність суб'єкта

Розробляє і затверджує програму суб'єкт підвищення кваліфікації. Її може бути розроблено на основі типових програм, що затверджуються МОН.

Відкритість

Суб'єкт забезпечує відкритість і доступність інформації про кожну власну програму, оприлюднюючи її на своєму веб-сайті.

Інформація

Програма повинна містити інформацію про:

- її розробника/розробників
- найменування
- мету

- напрям
- зміст
- обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або в кредитах ЄКТС
- форму/форми підвищення кваліфікації
- перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться (загальні, фахові тощо)

Може містити інформацію про:

- розподіл годин за видами діяльності: консультація; аудиторна, практична, самостійна і контрольна робота тощо
- особу/осіб, які виконують програму: освіта, категорія, науковий ступінь, педагогічне/вчене звання, досвід роботи тощо
- строки виконання програми
- місце виконання програми
- очікувані результати навчання
- вартість або про безоплатний характер
- графік освітнього процесу
- мінімальну та максимальну кількість осіб в групі
- академічні, професійні можливості за результатами опанування програми
- можливість надання подальшої підтримки чи супроводу
- додаткові послуги: трансфер, проживання і харчування, послуг для осіб з інвалідністю тощо
- документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації тощо

Стажування

Здійснюється за індивідуальною програмою, яка розробляється і затверджується суб'єктом.

Індивідуальна програма стажування повинна містити інформацію про:

- обсяг, очікувані результати навчання

Може містити іншу інформацію, що стосується проходження стажування вчителем.

Для проходження стажування суб'єкт підвищення кваліфікації та заклад освіти, працівник якого має пройти стажування, укладають договір. Індивідуальна програма – невід'ємний додаток до договору.

Стажування може здійснюватися в:

- закладах освіти
- установах
- організаціях
- на підприємствах

Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти, крім закладів вищої і післядипломної освіти:

- в закладі освіти за місцем роботи працівника
- в іншому закладі освіти

Керівником такого стажування має бути педагогічний або науково-педагогічний працівник, який працює у суб'єкта підвищення кваліфікації за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання, крім звання "старший вчитель", та/або успішно пройшов сертифікацію в установленому законодавством порядку.

Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти:

- у закладі освіти за місцем роботи працівника
- у іншому закладі освіти
- у науковій установі

Керівником такого стажування призначається науково-педагогічний чи науковий працівник, який працює у суб'єкта за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене звання і не менше 10 років досвіду роботи на посадах науково-педагогічних чи наукових працівників.

Стажування у інших суб'єктів має відбуватись під керівництвом працівника, який має відповідний досвід роботи та кваліфікацію (далі - керівник стажування).

Оплата праці керівника стажування у інших суб'єктів визначається суб'єктами самостійно або на підставі укладених договорів про стажування педагогів.

Один день стажування оцінюється у 6 годин або 0,2 кредиту ЄКТС.

ОСОБЛИВОСТІ ДЛЯ РІЗНИХ ПЕДАГОГІВ

Педагоги загальної середньої, дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти

Проходять підвищення кваліфікації

Педагоги закладів дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти ► не рідше одного разу на 5 років

Педагоги закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти ► щороку

Основні напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток професійних компетентностей: знання навчального предмета, фахових методик, технологій
- формування у здобувачів освіти спільних вмінь для ключових компетентностей:
  - + читання з розумінням
  - + уміння висловлювати власну думку усно і письмово
  - + критичне та системне мислення
  - + здатність логічно обґрунтовувати позицію
  - + творчість
  - + ініціативність
  - + вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми
  - + здатність співпрацювати з іншими людьми
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти, основи андрагогіки
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку

- мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність
- формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями (для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти)
- розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їхніх заступників)

Педагоги вищої та післядипломної освіти

Підвищують кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років.

Можуть підвищувати кваліфікацію в закладі освіти, в якому вони працюють.

Основний документ - **Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.**

Був затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

Внесено зміни постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1133.

Детальніше про підвищення кваліфікації та інші можливості для вчителів на сайті МОН:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/mozhливosti-dlya-vchiteliv>

